

Nasjonalt senter for
samhandling og telemedisin

Behandling av helseinformasjon - på kryss og tvers

Norsk Arkivråd, Trondheim,
10.02.11

Leif Erik Nohr
Seniorrådgiver, jurist
leif.erik.nohr@telemed.no

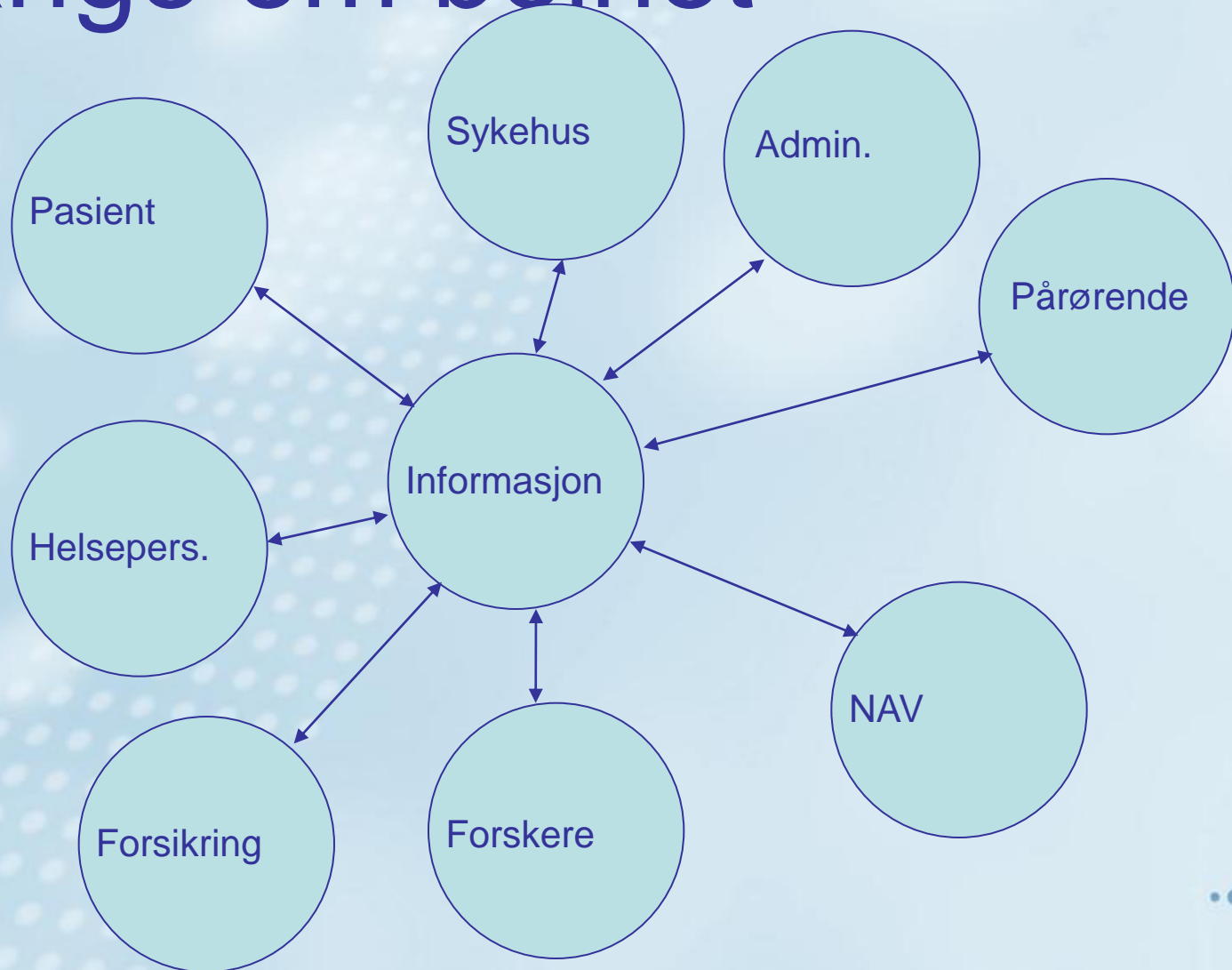

Noen utgangspunkter

- Helsetjenesten er informasjonsintensiv
  - Mye informasjon
  - Krav til kvalitet
  - Krav til tilgjengelighet
- Nesten all helseinformasjon er sensitiv
- Omfattende lovverk
- Personvern hensyn
- Mange "aktører"
- "Kamp" om informasjonen

Mange om beinet

e-Utfordringer

- Informasjonssikkerhet
  - Konfidensialitet
  - Integritet
  - Tilgjengelighet
  - Kvalitet
- Enkel tilgang
- Mange aktører
- Uklare ansvarsforhold
- Pasientens rolle

Kulturkollisjon?

”Internetkultur”

Samle så mye informasjon som mulig og gjøre den så tilgjengelig som mulig.

”Nice to know”

”Helsekultur”

*Bare hente inn relevant og nødvendig informasjon.
Beskyttelse.*

”Need to know”

Diskusjonene ...

Dagens Medisin: Legeprotest mot...

DAGENS MEDISIN

UAVHENGIG NYHETSAVIS FOR HELSEVESENEN

Freitag 27 november 2009

Søk: Søk

Link til siden Tips en kollega Skriv

Legeprotest mot vidåpne journaler

13-05-2009 Torunn Janbu i Legeforeningen ber Stortinget om et forslag om nytt helseregister. Lovforslaget innebærer at tusenvis av uvedkommende helsearbeidere innsyn i journalen fra fastlegen.

Tine Dommerud

STOPPI President **Torunn Janbu** i Legeforeningen er bekymret for at befolkningen ikke forstår hva som er i ferd med å skje – at informasjon de har delt med fastlegen sin, nå kan bli delt med helsepersonell på sykehus.

Stortinget behandler nå et lovforslag, Ot.prp. 51, opprettelse av behandlingsregister. Lovendringen innebærer at helsepersonell i flere ledd, også på foretaksnivå, kan lese blant annet pasienters journal fra fastlegen.

– Til sammen dreier dette seg om cirka 200.000 ansatte, opplyser Olav Gunnar Ballo, saksordfører i komiteen.

Utvänner taushetsplikten

Formelt kalles ordningen «virkningshelsesovergripende behandlingssrettede helseregistre» som skal samle all informasjon om pasienten. Først skal loven bankes gjennom, senere kommer forskriftene. Hvordan registeret skal organiseres, hvem som kan koble

Ny lov kan åpne journaler for – nå ber Legeforening Stortinget be seg

- Synes du greit at legevakt- og behandlingsregister forstuede å kan lese i JC om dine bekymringer betruer eller?
- Torunn Janbu spørsmålet helse- og sosialkomite Stortinget diskuterte Rejninger tvilende til

Dagens Medisin

- Abonner
- Annonser
- Kundeservice
- Kontakt oss
- Om Dagens Medisin
- RSS
- Sj din mening

Ber kvinner som

TEKNISKUKEBLAD

TU.NO BYGG-ANLEGG ENERGI INDUSTRI

Sjoker: Ifølge IKT-Norge blir det i høy grad opp til helsepersonell selv å sørge for at de ikke snoker i uvedkommende elektroniske pasientjournaler. Foto: Christophe Pelti Tessalon

Ny lov åpner for misbruk

IT-bransjen innremmer at den nye helseregisterloven åpner for misbruk av pasientopplysninger.

[Skriv ut](#) [Til en venn](#) [Motta nyheter på e-post](#) [Til redaksjonen](#) [Facebook](#) [Twitter](#)

Av Espen Zachariassen Publisert: 05.06.2009 kl. 10:53

Etterfall i Stortingets helse- og omsorgskomite går som varslert inn for elektronisk utveksling av pasientopplysninger innenfor helsevesenet.

Dermed kan Stortinget komme til å vedta de nødvendige endringer i helseregisterloven – der regjeringen må ha støtte av Fp.

Ukeavisen

LEDELSE

Annonsør RSS-feed
Abonnement Kundesenter

NYHETER

- ødebe
- arbeidsliv
- Utkikk til samfunnsansvar
- statutt
- eringsliv
- sternasjonalt/EU

LEMMINGER

- edaktorens mening
- Logg: Ledelse
- Logg: Jobb og karriere
- Logg: Etter- og ideroutdanning
- Logg: Salg
- eserinnlegg
- abber og tull

Rekruttering

NYTTIG

Vil ha sykehusene på nett

Jan Behler, helsepolitisk talsmann for Ap, ønsker lovendringer som forenkler elektronisk kommunikasjon mellom leger og sykehus.

SV – 23.01.2008 08:36

Helseektoren henger etter når det gjelder bruk av informasjonsteknologi, mener Behler ifølge Dagens Næringsliv.

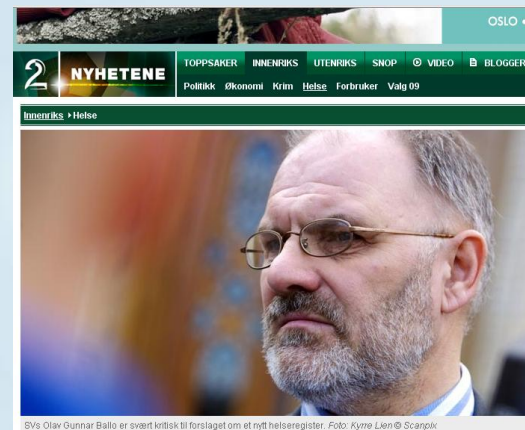
Det er et stort potensial for både innsparring og vesentlig fr. tjenestene hvis det tas i bruk gode dataløsninger, mener Beh på regjeringen.

– Det trengs nasjonale styringsapp. Vi må blant annet ha en i pasientinformasjon kan overføres elektronisk mellom ulike helseinstitusjoner, sier Behler.

På bakgrunn av innspillet har helseminister Sykk Brustad bed bedretorstatet se på saken.

IKT-bransjens nettavis **digil.no**

FORSIDEN PERSONLIG IT BEDRIFTS-IT TELEKOM UTVIKLING K

Siv Olav Gunnar Ballo er svært kritisk til forslaget om et nytt helseregister. Foto: Kyrre Lærøi/Scanpix

Ballo stemmer mot egen regjering om pasientjournaler

Frykter for personvernet etter nye regler for helseregisteret.

Helseminister Bjørne Håkon Hanssen ønsker å gjøre det enklere å ubekele helseopplysninger, og har lagt frem et lovforslag om nytt helseregister. Forslaget går ut på at all helsepersonell skal ha tilgang til pasientjournalen.

Og i ettermiddag ble det omstridte forslaget diskutert i Helse- og omsorgskomiteen

Lene Østby Seaway
los@v2.no
Publisert: 04.06.2009 20:06
Oppdatert: 05.06.2009 10:04

Raser mot Personvernkommissjonen

Av Ann Kristin Bentzen Ernes, torsdag 15. januar 2009 kl 12:51

Dårlig tilgang til helseregistre kan risikere liv, advarer Fredrik Syversen i IKT-Norge.

På tirsdag la Personvernkommissjonen fram sin rapport om forslag til personvern til IT-minister Heidi Grande Røys.

Blant forslagene er et nei til videre utbygging av elektroniske helseregistre.

Den 18 november samlet et 30 talls aktører innen helse og IKT seg i IKT-Norge for å ha en felles ramme for arbeidet med helse og IKT som har blitt til Norsk forum for eHelse (NEF). Nå reagerer NEF og IKT-Norge på forslaget fra Personvernkommissjonen.

– Vi kan ikke forby tilgang til livsviktig informasjon fordi den potensielt kan misbrukes, sier Fredrik Syversen, direktør for næringsutvikling i NEF/IKT-Norge.

Partner Start Trenger du litt hjelp for å få i gang idéen din? DnB NOR. Vi vil

3 f

Med bedriftsabonnement du på nett når sor

klukk her

Du er her: [Computerworld](#) > [IT-Helse](#) >

For mye data for sykehusene

Nard Schreurs

02.02.2010 kl 11:02

(4)

(1)

AAA

Uforberedt på dramatisk økning av datamengden de neste årene.

ØKNING: Større kvalitet på bilder vil være en av faktorene som bidrar til en enorm økning av datamengden på sykehus. (Foto: Istock)

Mengden av data som helsesektoren må kunne lagre, analysere, bearbeide og distribuere vil øke dramatisk i årene som kommer. Det krever en gedigen oppgradering av infrastruktur, lagringskapasitet, kommunikasjonslinjer, programvare og kunnskap om bruk av IT.

Dette skaper store problemer for mange små- og mellomstore sykehus, kommer frem i en undersøkelse gjennomført av Himss (Healthcare Information and Management Systems Society) og Dell.

Konklusjonen i rapporten er at sykehus i USA, Europa og Kina som ikke er fremst i bruk av ny teknologi, ikke er forberedt nå den "hølgen av data" som snart skyller inn.

RELATERTE ARTIKLER

Helse

- ▶ [Mener IT-bransjen har svarene](#)
- ▶ [Web 2.0-kongen av departementene](#)

ARTIKKELSIDER

For mye data for sykehusene

- ▶ [Trenger virtualisering](#)

Siste nyheter

MAN TIR ONS TOR FRE

- ▶ [Opera Mini klar for Iphone](#) - 10:38
- ▶ [Kjempeavtale til Q-Free](#) - 10:11
- ▶ [Slik er Google Buzz](#) - 09:46
- ▶ [Telenor overrasker positivt](#) - 09:10
- ▶ [En 50 år gammel drøm](#) - 08:05
- ▶ [Advarer mot rask Iphone-utvikling](#) - 07:05
- ▶ [Fast dropper Unix og Linux](#) - 06:55

[RSS](#)

NESTE SEMINAR

CIO Forum 2010
Møteplassen for IT- og forretningsstrateger

**Gratis seminar:
Grønn IT**

4. mars 2010

[Se programmet og meld deg på gratis seminar her](#)

ANNONSE

EVENTKALENDER

Onsdag 3/2 2010	Geodata AS Konferansen for alle med interesse for geografisk IT	
9.-11. februar Oslo	Dataforeningen Software 2010 - for 25. gang! Norges unike faglige arena samler bransjespesialister.	
03.-04. mars 2010 Clarion Hotel Oslo Airport, Gardermoen	ITSMF konferansen 2010	

JANUAR FEBRUAR MARS

Altfor mange har tilgang til dine helseopplysninger i elektroniske pasientjournaler.

HVEM VET? Ny teknologi og gode helseregistre åpner muligheten for at den som behandler har all nødvendig informasjon om pasienten. Det kan i visse tilfeller være livreddende, men hvem ska ha tilgang til journalen? Foto: Scanpix

Skal alle vite alt?

SIGNALER

Stein Aabe
ssa@dagbladet.no

REGJERINGENS foreslåtte helseregistre for hjerte- og karsykdommer et midlertidig utsatt etter at Stortingets helse- og omsorgskomiteé i forrige uke besluttet å utsette saken. Komiteen mener regjeringens forslag ikke ivaretar pasientenes personvern på en god nok måte og har sendt brev til helseminister Anne-Grete Strøm-Erichsen med en del nye spørsmål.

len tidligere kunne være tilgjengelig for ansatte ved en avdeling, kan den nå med noen tastetrykk gjøres tilgjengelig for svært mange. «Løst sikkerhet eller dårlige rutiner innebærer risiko for at pasientinformasjon tilflyter personer eller virksomheter som ikke har rett til innsyn.»

PROBLEMET MED at mange, ved hjelp av et tastetrykk, får tilgang på sensitive opplysninger, er at det vil kunne svekke tilliten i befolkningen og viljen til å gi informasjon. Det vil i så fall være svært helseskadelig for mange. Hvis jeg som pasient blir usikker på om opplysninger leg i fortrolighet er

personvernet bør sikres teknologisk. Kanskje svekkes effektiviteten noe. Men dårlig personvernssikkerhet kan også gi redusert effektivitet når pasientenes tillit svekkes.

Personvernkommissjonen, som avga sin innstilling i fjor, har også observert økt press på tilgang til pasientdata, både internt i virksomheter og på tvers av virksomheter. Mye av tilgangen til identifiserbare data er unødvendig for formålet.

KOMMISSJONEN mener blant annet at identifiserbare personopplysninger i pasientjournalene bør erstattes av navnnummer. Gene-

Dagbladet, 16. februar 2010

Var alt så mye bedre før?

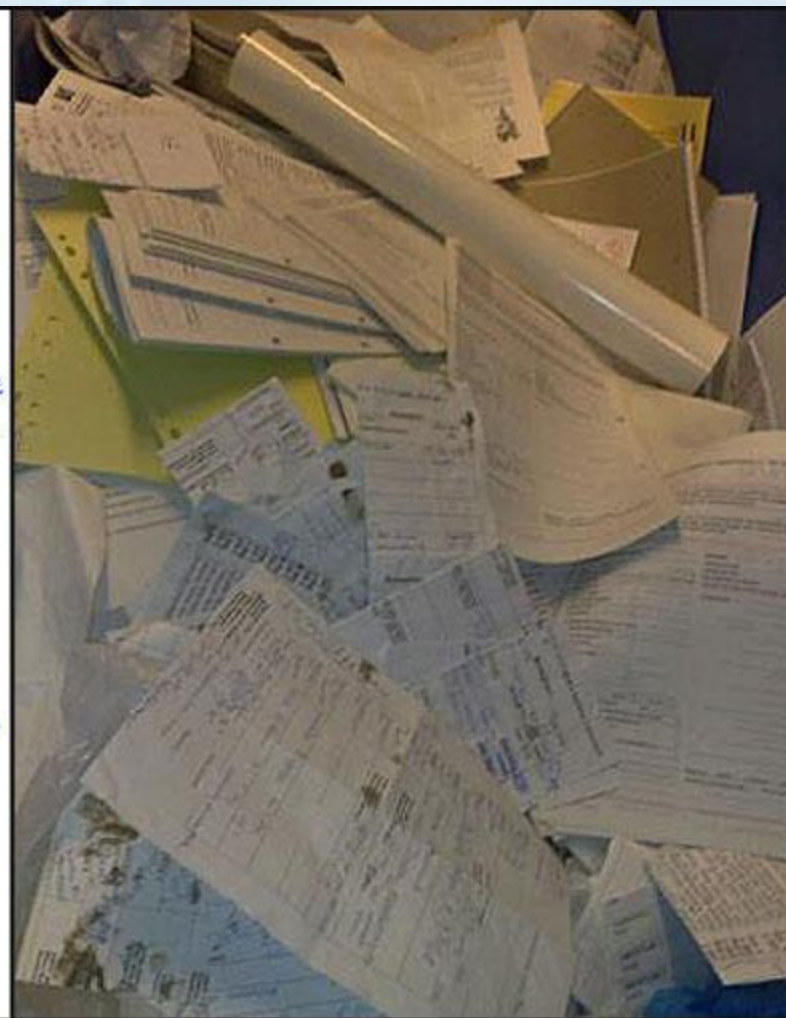
INNELIGGENDE PASIENTER BARSEL B [REDACTED]-07
Husk å registrere 3 timersstel!!!

Gruppe 1: Jordmor: [REDACTED] Barnepleier: *Moa*

[REDACTED]	Pike [REDACTED]
Sp.f Bekkenløsning HEP C	<i>cau 20s</i>
Barnefar-STENGT	
[REDACTED]	Tv1Gutt
Seccio Resutr. 9.2 <i>5 dager</i> <i>CRP-høg 19/2</i> <i>antibiotika</i> <i>pumper</i> <i>skade/100</i>	3t-stell Tv2Gutt
Ind. rytmeforstyrrelser hos barnet	Gutt [REDACTED] <i>2.6</i> <i>2.5</i> <i>10/20</i>
Sp.f.	Pike [REDACTED] <i>BA</i>
[REDACTED] <i>ammehjelp</i>	Pike [REDACTED] <i>BA</i>
[REDACTED]	[REDACTED] <i>BA</i>

Gruppe 2: Jordmor: [REDACTED] Barnepleier: [REDACTED]

[REDACTED]	[REDACTED] <i>10/20</i>
Seccio tru,as. HIV pos	<i>20 timme</i> <i>cau 20s</i> <i>10/20</i>
[REDACTED]	Gutt [REDACTED]
Ak.sec.; sete+langs.f.	[REDACTED] <i>BA</i>
[REDACTED] <i>utt amnehjelp</i>	gutt [REDACTED]
Sp.partus ind. hepatose	Pike [REDACTED]

Elektronisk behandling - eHelse

- Elektroniske pasientjournaler (EPJ)
- Elektroniske resepter
- Elektroniske meldinger
  - Henvisninger, epikriser +++
- Elektronisk deling
- Direkte elektronisk tilgang
- Pasienttilgang
- Nettjenester
- Kjernejournal

Elektroniske meldinger og elektroniske journaler

- Effektivt
- Lyd, bilde og tekst
- Billig å lagre
- Lagring flere steder
- Enkelt å dele
- Dynamisk
- Individuell
- Pasienttilgang

EPJ er noe mer enn digitale papirer

Trender

- Samhandling
  - Helhetlig
- Sentralisering og desentralisering
  - Det ene forutsetter det andre
- Pasientforløp
  - Ikke bare enkelthendelser
- Pasientmedvirkning
  - Likeverdighet
- Pasientrettigheter
- "Patient empowerment"
- "Chronic care model"

Rammer for *innhenting og lagring* av helseinformasjon

- Pasientjournalen (hpl § 39)
  - Journalforskriften
- Taushetsplikten
  - Helsepersonellov § 21, pasientrettighetslov § 3-6
- Personvern
  - Informasjon og samtykke
- Helseregisterloven
- Personverndirektivet

Rammer for *deling* av pasientinformasjon

- Pasientens samtykke
- Opplysninger til samarbeidende personell, hpl § 25
  - Med mindre pasienten motsetter seg det
- Utlevering av journalopplysninger, hpl § 45
  - Med mindre pas motsetter seg det.
- Skal være nødvendig for å kunne yte helsehjelp

Lov- og forskriftsendring

- Muliggjøre etablering av *regionale* eller *lokale* ”virksomhetsovergrepene behandlingsrettede helseregistre” (§ 6a)
- Hjemmel for felles journal i arbeidsfellesskap
- Mulighet for ”tilgang på tvers”

Virksomhetsovergrepene behandlingsrettet helseregister

- På vei mot *kjernejournal*
- Nærmere bestemte opplysninger
- I et begrenset omfang
- Relevante og nødvendige for samarbeid
- Bare *i tillegg til* journal
- Skal føres elektronisk
- Bare regionale eller lokale

Rapport fra forprosjekt nasjonal kjernejournal
Høsten 2010
Versjon: 1.0

COMPUTERWORLD – it-nyheter døgnet rundt
IDG – verdens største mediehus innen IT

SEMINAR & CIO | IT-KARRIERE | IT-HELSE | IT-KURS | IT-STILLINGER | WHITEPAPER

Du er her: Computerworld > IT-Helse >

Vil ha kjernejournal fra 2013

Nard Schreurs
26.01.2011 kl 08:05

Helse- og omsorgsminister Anne-Grete Strøm Erichsen vil ha et pilotprosjekt på plass så fort som mulig, men må vente på endringer i lovverket.

KJERNEJOURNAL: Det er best å formidle helseinformasjon ansikt til ansikt. Men hvis det ikke er mulig, kan tilnærningene av sentrale

COMPUTERWORLD – it-nyheter døgnet rundt
IDG – verdens største mediehus innen IT

SEMINAR & CIO | IT-KARRIERE | IT-HELSE | IT-KURS | IT-STILLINGER | WHITEPAPER

Du er her: Computerworld > IT-Helse >

Kjernejournal vil kreve lovendringer

Nard Schreurs
28.01.2011 kl 08:05

Både lovverk og forskrifter må tilpasses, mener Anne-Grete Strøm Erichsen.

FREMDRIFT: Helse- og omsorgsminister Anne-Grete Strøm Erichsen vil ha et pilotprosjekt på plass så fort som mulig, men må vente på endringer i lovverket. (Foto: Laila Kvern)

Kjernejournal

Datatilsynet positiv til Nasjonal kjernejournal

[03.09.2009 : Bård Andrew] – Vi er enig i at kjernejournaler er en god ting, men det er viktig at vi utnevner pasienten til den som vet best, mener Georg Apenes, direktør for Datatilsynet.

Saken oppdateres

Han advarer mot å legge inn for mange opplysninger i en kjernejournal (se faktaboks nederst).

– Vi må regne med at det blir noen lekkasjer fra et slikt system på grunn av menneskelige feil eller teknologi. Da er det bedre at det lekker fra en håndvask enn fra et badekar, sa Apenes under torsdagens seminar om Nasjonal kjernejournal som ble arrangert av Helsedirektoratet og Abelia, NHOs forening for kunnskaps- og teknologibedrifter.

Pasienten er sjefen

For det finnes knapt grenser for hvor mye informasjon som kan vise seg å ha en

Direktør for Datatilsynet Georg Apenes og møteleder Paul Chaffey, administrerende direktør i Abelia.
[Foto: Bård Andrew]

21. iftsplan som sningen i

H13

RELATERTE ARTIKLER

- Helse
- Djevelen er i detaljene
- Dobbel regning for helsefrikort

Stilling ledig

”Tilgang på tvers”

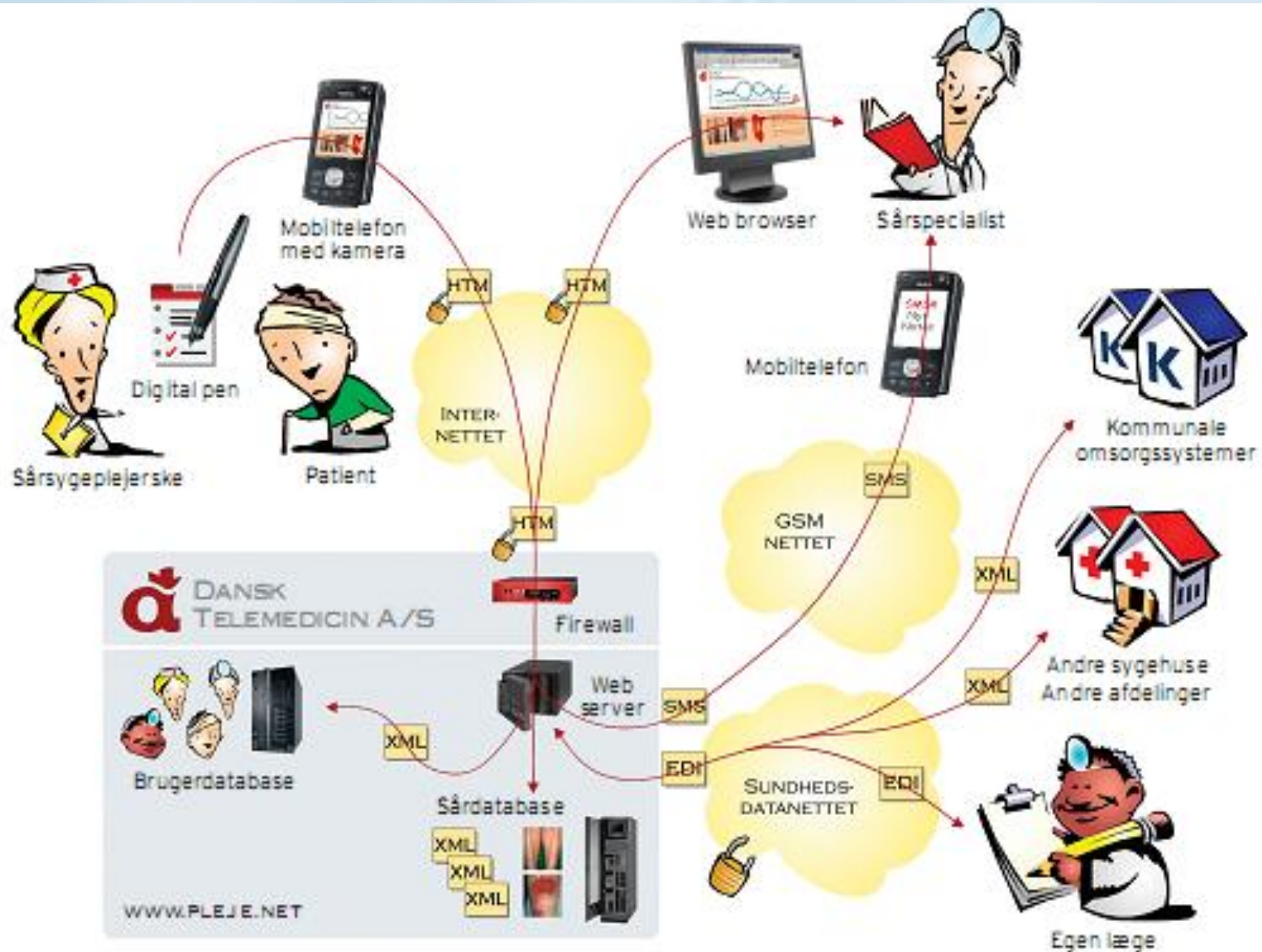
- Endring i helsreg.l. § 13:
  - Begrenset mulighet for tilgang:
    - Må være nødvendig og i samsvar med bestemmelser om taushetsplikt
    - Må foreligge uttrykkelig samtykke fra den registrerte (pasienten)
    - Kan bare omfatte én pasient om gangen
    - Den registrerte har rett til innsyn i logg om hvem som har hatt tilgang

Eksempelet sårjournal

Oversigtsbilde over teknologi og aktører for Pleje.net

Eksemplet teleortopedi

Telemedisinsk konsultasjon

- Sykepleier tar i mot
- Hjelper til –
gips/undersøkelse
- Kontakt med spesialist på UNN, videokonferanse
- Evt. demo. av røntgenbilder
- Avtaler videre opplegg for pasienten
- Sykemelding, resepter, søknad om ortopediske hjelpemidler etc. ved behov

Samhandlingsreformen

- Klarere pasientrolle
- Mer ansvar for kommunene
- Nye økonomiske insentiver
- Mer spesialisering
- Mer desentralisering

- IKT som viktig og nødvendig verktøy

Samhandlingsreformen i praksis

- Forslag til ny lov om folkehelse
- Forslag til ny lov om kommunale helse- og omsorgstjenester
- Forslag til nasjonal helse- og omsorgsplan

Fremtidens helsetjeneste: trygghet for alle

Forside | Alle høringsvar | Alle innsendte

HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENTET

Høringen om fremtidens helse- og omsorgstjenester er avsluttet

Departementet gjennomførte fra 18.10.2010 til 18.1.2010 en åpen netthøring som et ledd i arbeidet med Nasjonal helse- og omsorgsplan (2011-2015). Alle høringsdokumenter og høringsvar kan fortsatt leses på nettsidene, men det er ikke mulig å levere nye høringsvar eller kommentere på innsendte høringsvar.

Les mer om Fremtidens helsetjeneste: trygghet for alle
Last ned: Sammenhengshefte (pdf)

Anne-Grete Strøm-Erichsen
Helse- og omsorgsminister

Fremtidens helse- og omsorgstjeneste

Helhetlige pasientforløp – hva med informasjonsflyten?

- Flere på banen
- Behandling flere steder i samme forløp
- Journal til pasienten
- Flytende overganger mellom helse- og omsorgstjenester
- Desentraliserte spesialisthelsetjenester
  - Ambulering, DMS, DPS, lokalsykehus, kontroll hos fastlege, m.m.

Interesseavveining

- Proporsjonalitet:

”...hensynet til og behovet for personvern (må) vurderes opp mot andre legitime hensyn og behov i samfunnet”

Personverkommisjonen

En (slags) oppsummering

- eHelse er en forutsetning for realisering av samhandlingsreformen
- Moderne IKT-løsninger kan bedre kvalitet, gi mer og bedre informasjon, føre til mer medvirkning, styrke pasientrettigheter
- Man må ta personvern- og konfidensialitetsutfordringene på alvor. De er reelle.
- Må være på vakt mot "Privacy Protective Behaviour"
- Man *skal* ikke alt man *kan*...

*”Jeg tror ingen er død av
personvern”*

Georg Apenes

